

OECD *Multilingual Summaries*

OECD-FAO Agricultural Outlook 2016-2025

Summary in Hungarian

Olvassa el a teljes könyvet az alábbi témában: 10.1787/agr_outlook-2016-en

OECD-FAO mezőgazdasági kilátások: 2016–2025

Összefoglalás magyarul

A 2016–2025 közötti időszakra szóló mezőgazdasági kilátások c. kiadvány az OECD és a FAO (az ENSZ Élelmezésügyi és Mezőgazdasági Szervezete) együttműködésében készült. A kiadvány a két szervezet árupiaci, politikai és országspecifikus szakértelmére, valamint az együttműködő tagországok adataira építve elemzi a nemzeti, a regionális és a globális mezőgazdasági árupiacok középtávú kilátásait. 41 országra és 12 földrajzi területre kiterjedően szolgáltat kínálati, keresleti, kereskedelmi és árbecsléseket a főbb mezőgazdasági árucikkekre vonatkozóan. Az idei kiadvány speciális témájú fejezete a szubszaharai afrikai országok mezőgazdasági szektorának kilátásaival és kihívásaival foglalkozik.

A főbb termények, az állati termékek és a haltermékek árai egyaránt csökkentek 2015-ben, ami azt jelzi, hogy valószínűleg az összes alszektorban véget ért a magas árak korszaka. A húсарak rekordmagas szintről estek vissza 2014-ben, a tejtermék-árak esetében folytatódott a 2013-ban és 2014-ben kezdődött csökkenés, a terményárak pedig tovább csökkentek a 2012-ben regisztrált csúcshoz képest. Az alacsonyabb árak hátterében álló főbb tényezők az alábbiak: sok évnyi erőteljes kínálatnövekedés, az általános gazdasági lassulás miatti gyengülő keresletnövekedés, az alacsonyabb olajárak, valamint a már egyébként is bőséges készletek további felhalmozása.

A kiadványban tárgyalt tíz éves időszak során az élelmiszerek iránti kereslet növekedése várhatóan progresszíven lassulni fog. A keresletnövekedés fő mozgatórugója, a globális népességnövekedés nő, míg a jövedelmek növekedése a feltörekvő gazdaságokban az előrejelzések szerint gyengülni fog. A fogyasztók ugyanakkor – különösen a népes feltörekvő gazdaságokban – csökkenő hajlandóságot mutatnak arra, hogy jövedelemnövekményüket több alapvető élelmiszer fogyasztására költse. A hús-, hal- és tejtermékek iránti kereslet növekedése viszonylag erős lesz, ami további keresletet teremt a takarmányok (különösen a takarmányozási célú durvaszemű gabonafélék) és a fehérjetartalmú élelmiszerek iránt. A bioüzemanyagok előállításához szükséges mezőgazdasági árucikkek iránti kereslet az előrejelzések szerint stagnálni fog az alacsonyabb üzemanyagárak és a több ország által is alkalmazott konzervatívabb bioüzemanyag-politikák következtében.

A fejlődő országokban a fogyasztásnövekedés az előrejelzések szerint a következő tíz évben 11%-ról 8%-ra csökkentheti az alultápláltak arányát globális szinten, vagyis az alultápláltak összlétszáma 788 millió főről 650 millió fő alá csökkenhet. Az alultápláltság szintje a szubszaharai Afrika országaiban ennek ellenére is magas marad, és a következő tíz évben ez a régió több mint egyharmadát adja majd a világ összes alultápláltjának, szemben a jelenlegi alig több mint egynegyednél. Számos ország az alultápláltság (túl kevés kalória), az elhízás és a mikrotápanyag-hiány komplex problémájával kényszerül majd szembenézni (ezen belül a nem kiegyensúlyozott étrend általános problémát jelent). Az előrejelzések szerint a cukor-, az olaj- és a zsírfogyasztás mind a fejlett, mind a fejlődő országokban gyorsabban nő majd az alapvetőélelmiszer- és fehérjefogyasztásnál, amit főként az okoz, hogy az emberek több feldolgozott élelmiszert fogyasztanak.

Az előrejelzések szerint az élelmiszerek iránti megnövekedett kereslet kielégítése termelékenység-növekedésből történik majd, miközben a termőterületek és az állatállomány nagysága csak csekély mértékben változik. A hozamnövekedés az előrejelzések szerint

a termelésimennyiség-növekedés 80%-át adja majd. A mezőgazdasági területek fenntartható növelésére is kínálkozik némi lehetőség, főként Latin-Amerika és a szubszaharai Afrika egyes részein. Afrikában a művelésbe bevont új területek zömét a gabonaféléknek szentelik majd, Latin-Amerikában pedig a szójababnak. A hozamnövekedés várhatóan lassúbb lesz a főbb termelő országokban, mivel egyre nehezebb lesz a technológiai határ előbbre tolása. Számos fejlődő országban, különösen a szubszaharai Afrika országaiban azonban nagy hozamkülönbségek figyelhetők meg, és ezen különbségek áthidalása jelentősen növelhetné a globális kínálatot.

Az általános piaci növekedés prognosztizált lassulása mellett az agrárkereskedelem várhatóan mintegy feleakkora ütemben bővül majd, mint az előző évtizedben. Ennek ellenére a legtöbb árucikk vonatkozásában továbbra is a megtermelt mennyiség ugyanakkora hányadával kereskednek majd a világ piacain. Az, hogy viszonylag kevés ország gazdag természeti erőforrásokban, azt jelenti, hogy a kereskedelem egyre fontosabb lesz a globális élelmiszerbiztonság szempontjából. Az alapvető élelmiszerek kereskedelmét azonban korlátozzák a több országban is célul kitűzött élelmiszer-önellátási politikák, valamint a hozzáadott értékű termékek kereskedelmének növelése irányába történő strukturális elmozdulás.

A legtöbb mezőgazdasági árucikk esetében a globális export csak néhány főbb beszállító országra koncentrálódik. A kiadványban tárgyalt összes termék vonatkozásában az öt legnagyobb exportőr az összes export legalább 70%-át adja majd, ezen belül néhány árucikk vonatkozásában mindössze két-három ország uralja a kínálatot. Az import oldalon kisebb a koncentráció, bár a Kínai Népköztársaság (a továbbiakban: Kína) egyes árucikkek tekintetében kritikus fontosságú piac – különösen igaz ez a szójababra, de a tejtermékekre és a kukorica kivételével a durvaszemű gabonafélékre is. Az erőforrásokban szegény régiók, különösen Észak-Afrika és a Közel-Kelet élelmiszerimport-függősége az előrejelzések szerint fokozódni fog.

A nagyjából kiegyenlített kínálat- és keresletnövekedés mellett a mezőgazdasági reálárak az előrejelzések szerint viszonylag változatlanok maradnak. Lesz azonban némi relatív árváltozás, amely egyrészt a kereslet összetételének módosulását, másrészt a kínálati feltételek különbözőségeit tükrözi, többek között például azt, hogy Latin-Amerikában könnyebb a termelést növelni, mint Ázsiában. Mindent egybevéve, az előrejelzések szerint az állattermék-árak a terményárakhoz képest nőni fognak, a durvaszemű gabonafélék és az olajos magvak árai pedig az alapvető élelmiszerek áraihoz képest fognak nőni. Ezek a strukturális trendek várhatóan a jelenlegi kontextusban, azaz az összes árucikk-csoportra jelenleg jellemző alacsonyabb árak esetén érvényesülnek erősebben.

A Kilátások c. kiadvány számos bizonytalansági tényezőt tartalmaz, többek között az olajárak, a hozamok és a gazdasági növekedés ingadozásait. Ha ezen tényezők történelmi ingadozásai folytatódnak, akkor nagy az esélye legalább egy súlyos árkilengésnek a következő tíz éven belül. Az ilyen nagy különbségeket mutató évközi ármozgások elrejthetik a hosszú távú trendeket. A klímaváltozás még hozzátehet ehhez a bizonytalansághoz, főként akkor, ha fokozódik az extrém időjárási események előfordulása.

Mindemellett számos politikai bizonytalanság is felmerül. Az egyik a kínai gabonapolitika közelmúltban bejelentett – többek között a belföldi árak meghatározását és a készletgazdálkodást érintő – változásaival függ össze. A kiadvány azzal a feltételezéssel él, hogy ezen változásoknak köszönhetően Kína teljesítheti azon belföldi célkitűzését, miszerint magas szintű önellátásra rendezkedik be a kukoricatermelésben a nemzetközi piacok súlyos megzavarása nélkül. A készletfelszabadítás időzítése és mértéke azonban súlyos bizonytalansági tényezőt jelent az előrejelzések szempontjából. További kockázatot jelent még az orosz importtilalom, mely feltehetően 2017 végén ér véget.

A szubszaharai Afrika országai

A szubszaharai Afrika országaiban több mint 950 millió ember, azaz a világ népességének mintegy 13%-a él. A régió gazdaságainak folyamatban lévő átalakulása ellenére a mezőgazdaság továbbra is kulcsfontosságú szektor, mely emberek milliói számára biztosít megélhetést. A mezőgazdaság szerkezetében és fejlettségi fokában megfigyelhető regionális különbségek a kontinens óriási agrárökológiai, gazdasági, politikai és kulturális különbségeit tükrözik. Az alultápláltság régóta fennálló kihívás, emellett az élelmiszerbiztonság irányába történő előrehaladás nem egyenletes a régióban.

A régió mezőgazdasági szektorának fejlődését az alábbi tényezők formálják: gyors népességnövekedés, az urbanizáció és a vidék diverzifikálódása, az ezekkel együtt járó szerkezeti átállás

a mezőgazdaságban való foglalkoztatottságról a nem mezőgazdaságban való foglalkoztatásra, a középosztály felemelkedése, valamint a növekvő (mind belföldi, mind külföldi) érdeklődés a kontinens mezőgazdasági területei iránt. Az előrejelzések szerint a mezőgazdasági össztermelés évi 2,6%-kal bővül. A korábbi időszakok termelésnövekedésével ellentétben – melyet összességében a területbővülés ösztönzött – a jövőbeli termelésnövekedés egyre nagyobb része származik majd termelékenységjavulásból. Inkluzív fejlesztés szükséges, mely javítja az erőforrásszegény kisgazdálkodók termelékenységét, miközben szélesebb körű fejlődési lehetőségeket teremt a vidéki területek számára.

Azt feltételezve, hogy a régióban folytatódik a gyors népességnövekedés – kiegészülve a jövedelmek növekedésével, valamint a jelenlegi politikák és piaci struktúrák fennmaradásával –, az élelmiszertermékek termelése az előrejelzések szerint számos országban lassabban fog nőni a keresletnél. A szubszaharai Afrika országainak nettó élelmiszercikk-importja várhatóan nőni fog a következő évtizedben, bár a termelékenység-növelő beruházások mérsékelhetik ezt a trendet.

Sok ország versenyképes termelő és rendszeres exportőr a gyümölcsök és az italgyártási növények terén, melyek hozzájárulnak a devizatartalékok képzéséhez. Az ilyen termékek a hagyományos élelmiszertermékekkel szemben alternatív lehetőségeket kínálhatnak a gazdálkodóknak. Mindemellet a kontinens fiataljai számára is fontos foglalkoztatási forrást jelenthetnek. Tekintettel az élelmiszerexportőrök csekély és a nettó importőrök magas számára, a nyitott regionális kereskedelemnek központi szerepe lesz az élelmiszerbiztonság megteremtésében.

Míg a szubszaharai afrikai régió mezőgazdasága tekintetében a kilátások összességében pozitívak, a helyzetet még tovább javíthatnák a stabilabb régiós politikák, a stratégiai állami és magánberuházások (főként az infrastruktúrába), valamint a megfelelően adaptált kutatás és bővítés. Az ilyen beruházások javíthatnák a piacokhoz való hozzáférést, csökkenthetnék a betakarítás utáni veszteségeket és szélesebb körben elérhetővé tennék a szükséges inputokat.

© OECD

Ez az összefoglalás nem hivatalos OECD fordítás.

Ez az összefoglalás abban az esetben másolható, ha megemlítsre kerül az OECD szerzői joga és az eredeti kiadvány címe.

A többnyelvű összefoglalások az eredetileg angol ill. francia nyelvű OECD kiadványok kivonatos fordításai.

Az OECD on-line könyvesboltban díjmentesen állnak rendelkezésre: www.oecd.org/bookshop

További információ kérhető a Közügyi és Kommunikációs Igazgatóság Jogi és Fordítási Csoportjától: rights@oecd.org, fax: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)

2 rue André-Pascal, 75116

Paris, France

Látogasson el honlapunkra: www.oecd.org/rights

[Olvassa el a teljes angol nyelvű verziót az OECD online könyvtárában, az OECD iLibrary-n!](#)

© OECD/FAO (2016), *OECD-FAO Agricultural Outlook 2016-2025*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/agr_outlook-2016-en